

NEŞE AYDIN

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ VE ÖĞRETMENLERİNİN ÇEVRE EĞİTİMİNE YÖNELİK ÖZ-YETERLİK İNANÇLARI ÜZERİNE SINIF DÜZEYİ, KIDEM VE DEĞER YÖNELİMLERİNİN ETKİSİ

ÖZET

Bu çalışmada sınıf öğretmenliği lisans öğrencileri ve sınıf öğretmenlerinin çevre eğitimine yönelik öz-yeterlik inançları zamana (sınıf ve kıdem) ve hayatlarına rehber olan değer yönelimlerine göre değişip değişmediği araştırılmıştır. Araştırmaya, 2006-2007 eğitim öğretim yılında, Adnan Menderes Üniversitesi ve Muğla Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı öğrencilerinden 320 öğrenci ve Aydın il, ilçe ve köylerinden olmak üzere toplam 80 sınıf öğretmeni katılmıştır. Araştırma için “Çevre Eğitimine Yönelik Öz-yeterlik Ölçeği” geliştirilmiştir. Bu ölçeğin Cronbach Alpha İçtutarlılık Katsayısı .76 olup toplam varyansın %61.80’ni açıklamaktadır. Ölçek dört alt boyutludur (“Akademik Yetkinlik Algısı”, “Sorumluluk Algısı”, “Öğretici Yetkinlik Algısı”, Yönlendirebilme Algısı”). Bağımsız değişkenlere ilişkin veriler Öğrenci-Öğretmen Tanıma formu ile elde edilmiştir. Ayrıca çalışmada Schwartz’ın Değerler Kuramı Ölçeği kullanılmıştır.

Yapılan çalışma sonucunda Çevre Bilimi dersi alan öğrencilerin “Akademik Yetkinlik Algısı” ve “Yönlendirebilme Algısı” alt ölçeklerinden aldıkları puanların ortalamaları, bu dersi henüz almayan öğrencilere oranla daha yüksektir. Hiçbir öz-yeterlik alt boyutu cinsiyete göre farklılık göstermemektedir. Köy öğretmenlerinin “Sorumluluk Algısı” ortalama puanları, il merkezinde çalışan öğretmenlere göre de daha yüksektir. Çevre Bilimi dersini alan, almayan ve sınıf öğretmenlerinin öz-yeterlik algıları (“Akademik Yetkinlik Algısı”, “Sorumluluk Algısı” ve “Yönlendirebilme Algısı”) farklılıklar göstermektedir. Öğretmenlerin öz-yeterlik düzeyleri mesleki kıdemlerine göre araştırılmış ve yapılan Scheffe testine göre, birinci grup (1-10 Yıl) ile ikinci grup (11-20 Yıl) arasında, birinci grup lehine farklılık ($P=0.049$) olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin ve sınıf öğretmenliği öğrencilerinin sahip olduğu değer yönelimleri ile çevre eğitimine yönelik öz-yeterlik ölçeğinden aldığı puanların ilişkili olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Öz-Yeterlik, Değerler, Çevre Eğitimi, Sınıf Öğretmeni.

